

PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA

J A V N A U S T A N O V A

ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE

Splitska 2/II kat, 51000 Rijeka
tel.: ++385 51 351 772; fax: ++385 51 212 436

e-mail: zavod@pgz.hr, www.zavod.pgz.hr

1. sjednica Partnerskog vijeća i tematskih radnih skupina

Županijska razvojna strategija 2015. – 2020.

i razvojni potencijali Primorsko - goranske županije

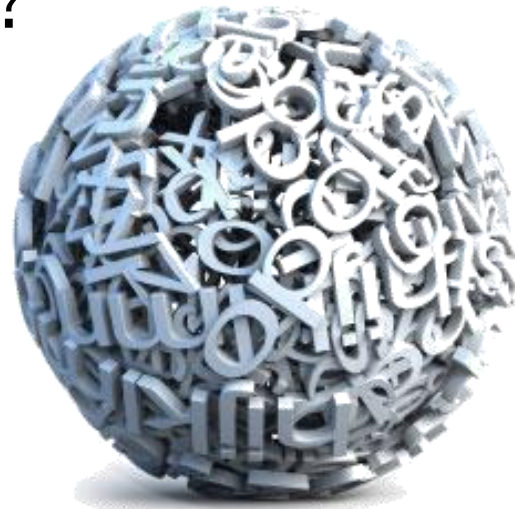

Ravnatelj JU Zavod
Prof.dr.sc. Mladen Črnjar

Rijeka, 4. ožujak 2014.

Pitanja?

- Što je **regionalni razvoj**?
- Zašto je Županijska razvojna strategija **važna i potrebna**?
- U kojem **okruženju** pristupamo izradi?
- Koje su **izmjene zakona** u najavi?
- Koji je **nacionalni strateški okvir**?
- **Polazna** osnova za izradu?
- Koja je **metodologija** izrade?
- Koja je **dinamika** izrade?
- **Otvorena** pitanja

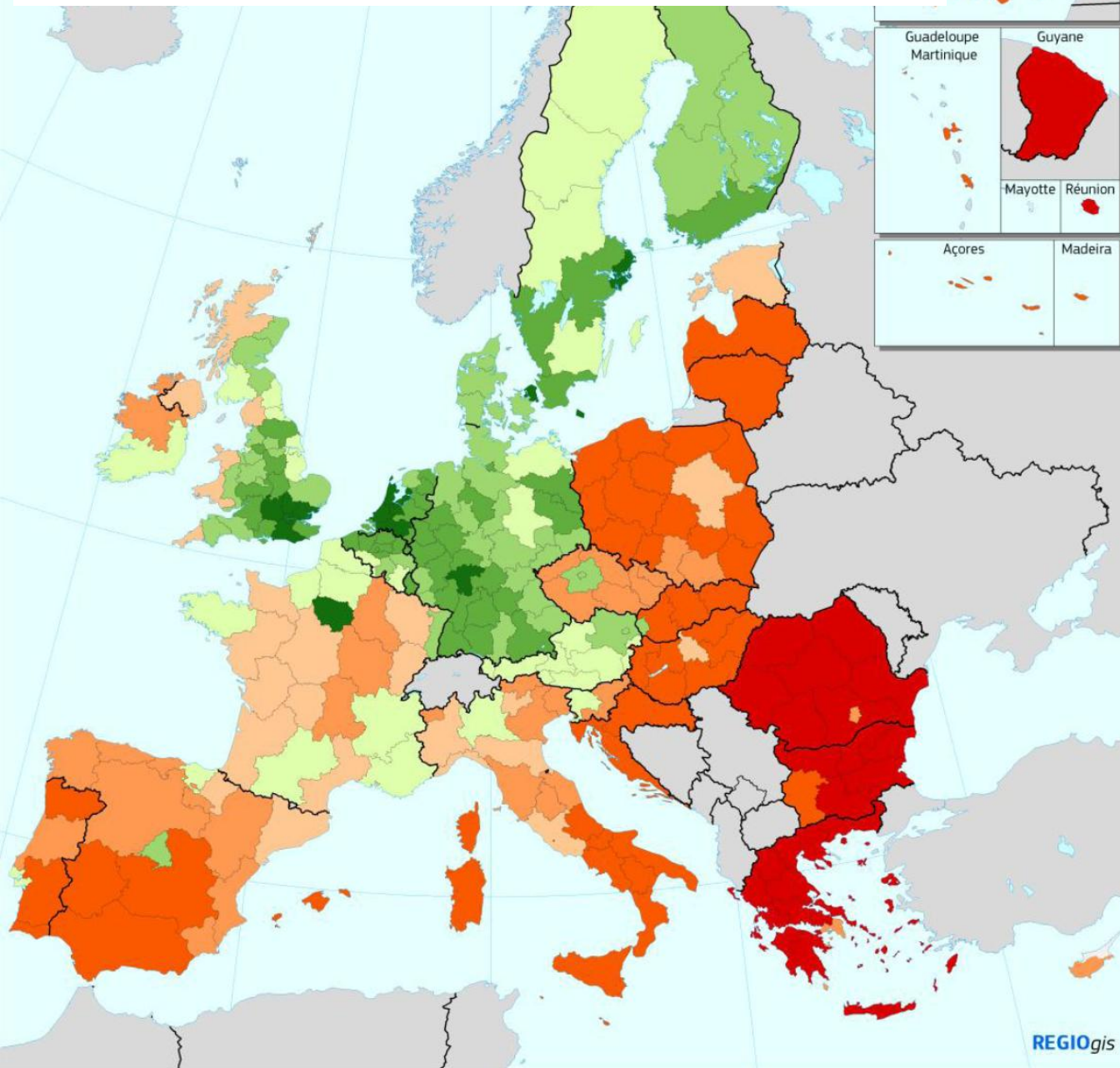
Regionalni razvoj

- Jedno od načela politike regionalnog razvoja je **strateško integralno planiranje** – koje se ostvaruje donošenjem i provedbom višegodišnjih planskih dokumenata
- Zakonom o regionalnom razvoju RH županijama su dodijeljene **nove odgovornosti i ovlasti** u sferi regionalnog razvoja, prije svega u planiranju razvoja te koordinaciji i praćenju provedbe

ZELENO- najkonkurentnije regije

TAMNOCRVENO- najnekonkurentnije regije

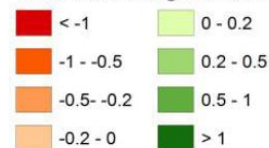
Konkurentnost hrvatskoga gospodarstva na nacionalnoj razini odraz je konkurentskog kapaciteta na regionalnoj i lokalnoj razini što samo naglašava **važnost i potrebu ujednačenog regionalnog i lokalnog razvoja u zemlji.**

**NUŽNA
DECENTRALIZACIJA**

**Indeks
regionalne konkurentnosti**

Regional Competitiveness Index - RCI 2013

Index: values range for low (negative) to high (positive)

Županijska razvojna strategija

- Temelj rješavanja **društveno-gospodarskih nejednakosti** na županijskoj razini
- Temelj za osiguravanje bolje **usklađenosti regionalnih i lokalnih potreba** sa nacionalnim prioritetima
- Županijska razvojna strategija je **osnova za kandidiranje projekata** na bilo koji izvor financiranja iz državnog proračuna i strukturnih fondova i kohezijskog fonda

Temelj za izradu

- Zakon o regionalnom razvoju RH (NN 153/09)
- **Strategija regionalnog razvoja RH?!!**
- Pravilnik o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih razvojnih strategija (NN 53/10)

Temeljem naputka Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije (od 26. rujna 2013.), **produženo je važenje** Razvojne strategije PGŽ 2011.-2013. do **31. prosinca 2014.**

Razvojna strategija
Primorsko-goranske županije 2011. - 2013.

Okruženje

- **Nema** nove **Strategije regionalnog razvoja RH**
- **Nije** donesen novi **Zakon o regionalnom razvoju**
- **Novi** zakoni (Zakon o prostornom uređenju, Zakon o gradnji...)

U izradi neki **strateški nacionalni dokumenti**:

- *Industrijska strategija RH 2014.-2020.*
- *Inovacijska strategija RH 2014-2020.*
- *Strategija pametne specijalizacije RH*

* **Kojim smjerom ide Hrvatska?**

* **Kojim smjerom ide PGŽ?**

Izmjene Zakona o regionalnom razvoju

PRIJEDLOG

- **Plansko područje: Sjeverni Jadran i Lika** – obuhvaća županije: **Primorsko-goranska, Istarska i Ličko-senjska**
- Ustrojavaju se **urbana područja**; **Urbane aglomeracije**: Zagrebačka, Splitska, Osječka i **Riječka**
- **Regionalni koordinatori** – **javna ustanova** ili **trgovačka društva** u javnom vlasništvu; obvezni suvlasnici: županije i veliki gradovi
- Potpuni prelazak na **novi sustav kategorizacije područja** - jedinstveni sustav kategorizacije svih JLPS prema **indeksu razvijenosti**

Da li se Hrvatska opredijelila za regionalni razvoj?

Regionalni koordinator

Aktivnosti pretežito **poduzetničko – financijske naravi:**

- Priprema projekata za **EU** – praćenje – provedba projekata sufinanciranih EU sredstvima – izrada **studija opravdanosti** i **cost benefit analiza**
- Koordinacija i rad sa **JLS**
- Rad **Partnerskog vijeća**
- Poticanje **stranih ulaganja – financijska obrada**
- Poticanje **poduzetništva** i **pomoć investitorima**
- Suradnja sa **regionalnim agencijama**
- Kontakti sa **investicijskim fondovima**
- Organizacija **sajmova**
- ,...

Agencija ili Ustanova usmjerena je na pripremu i provedbu projekata sufinanciranih EU sredstvima , poslove poduzetništva te na financijsko oblikovanje i praćenje projekata.

Izmjene Zakona o sustavu državne uprave

- Definiranje **regija**?
- Regionalna vlast u Hrvatskoj će umjesto na 20 ureda državne uprave biti podijeljena na **pet ureda**, od kojih četvrti ured obuhvaća područje Istarske županije, Primorsko goranske županije i Ličko-senjske županije
- **Sjedište** 4. ureda državne uprave – **Pula?!**

PRIJEDLOG

Od kuda krećemo?

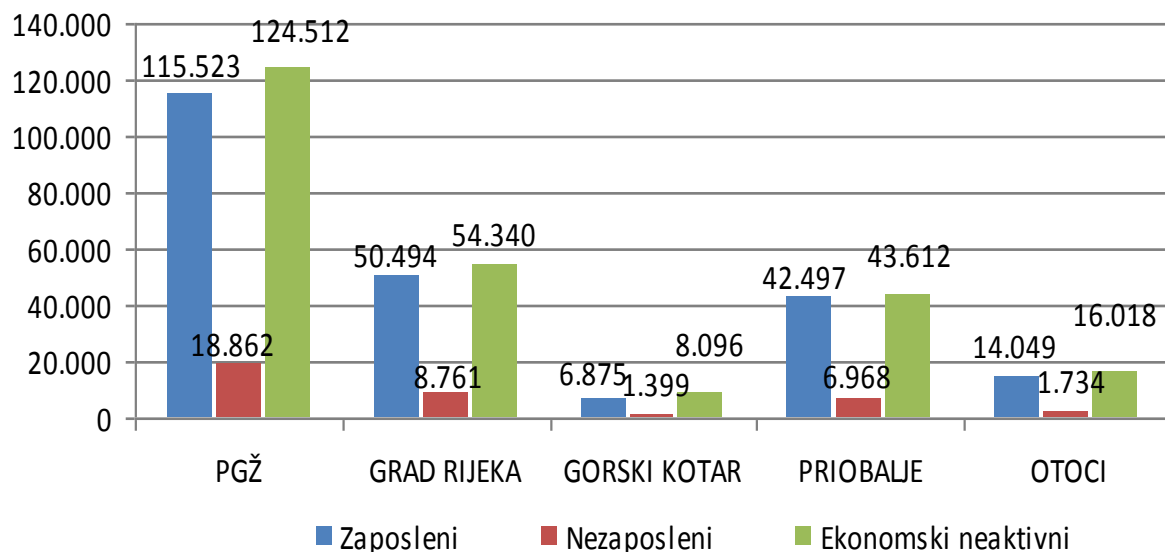
Ljudi!

- **Nepovoljna demografska kretanja u PGŽ:** smanjenje broja stanovnika od **3,1%** od 2001 do 2011. godine
- Očekuje da **daljnji pad** broja stanovnika za **5%** do 2021. (u odnosu na danas)
- Nastavak **depopulacijskih procesa** u razdoblju 2021. - 2031. godine (oko **- 4 %**)
- **Smanjenje broja naselja – odumiranja naselja, “sela duhova”...**

Ljudi!

- **Nepovoljna ekonomska struktura** - više stanovnika je ekonomski neaktivno* nego što ih je zaposleno
- Najviše **nezaposlenih** u dobi **25-29 godina**
- 2011. godine **zaposleno 44%** stanovnika, **7%** nezaposleno, **49%** neaktivno (umirovljenici, osobe koje se bave obvezama u kućanstvu, djeca, učenici, studenti,...)

* Aktivno stanovništvo uključuje stanovništvo staro 15 i više godina

Ljudi!

- **Obrazovna struktura u PGŽ:** % osoba sa srednjim, višim i visokim obrazovanjem **veći je od prosjeka RH!**

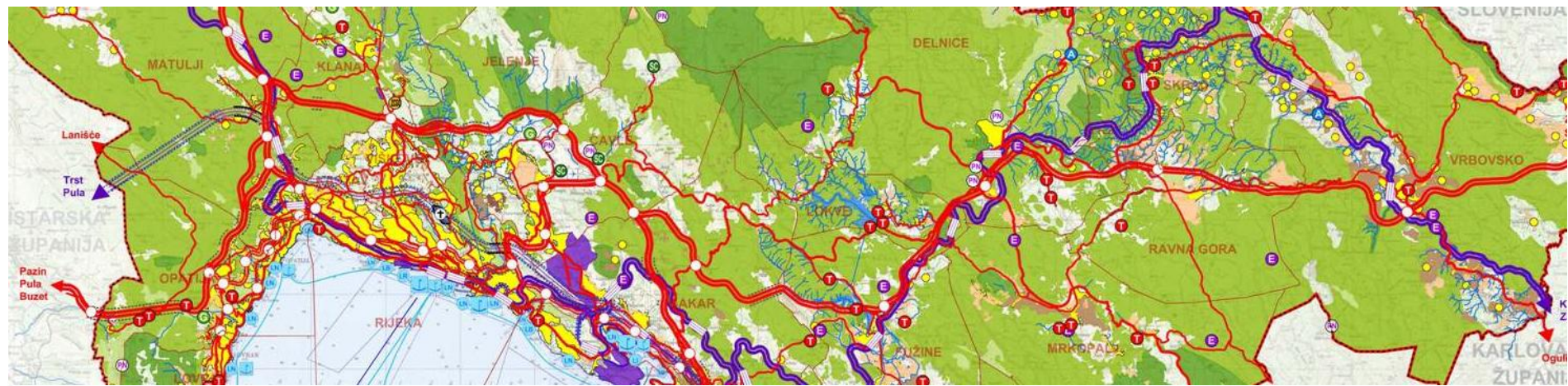
2011.	PGŽ	RH
SREDNJA ŠKOLA	57.70%	52.63%
VIŠA ŠKOLA	7.35%	5.83%
FAKULTET	11.70%	9.69%
MAGISTERIJ	0.60%	0.53%
DOKTORAT	0.40%	0.32%

- **Obrazovni sustav??!**
- **Znanje i obrazovanje** - ključni čimbenik razvoja!!!

Prostor

- Novim Prostornim planom Primorsko-goranske županije dani uvjeti uređenja **naselja** i sadržaja u naselju
- Posebna pažnja dana je **zaštiti prirodne i kulturne baštine**
- PGŽ je kroz izradu novog PP PGŽ stvorila **prostorne pretpostavke** za **kvalitetno kreiranje strateškog razvoja** u skladu sa **EU smjernicama**

Prostorne mogućnosti

- **Gospodarske zone** – određene max. površine po JLS (ukupno 2.428 ha u 36 JLS od toga: 1.067 proizvodnih i 1.361 poslovnih)
- **Turističke zone** (160 zona/max 1.466 ha/157.250 ležajeva)
- **Lokacije uzgoja riba/školjaka u slanoj i slatkoj vodi** (more: 15, slatka voda: 6)
- **Luke otvorene za javni promet: 1** luka osobitoga (međunarodnog) gospodarskog interesa za RH (Luka Rijeka) i **28** luka županijskog značenja
- **Luke nautičkog turizma** (max. 8700 vezova - **18** marina državnog i **5** marina županijskog značaja)
- **Golf lokacije** (8 lokacija)
- **Vjetroelektrane** (5 lokacija)
- **Solarne elektrane** (6 lokacija)

www.zavod.pgz.hr

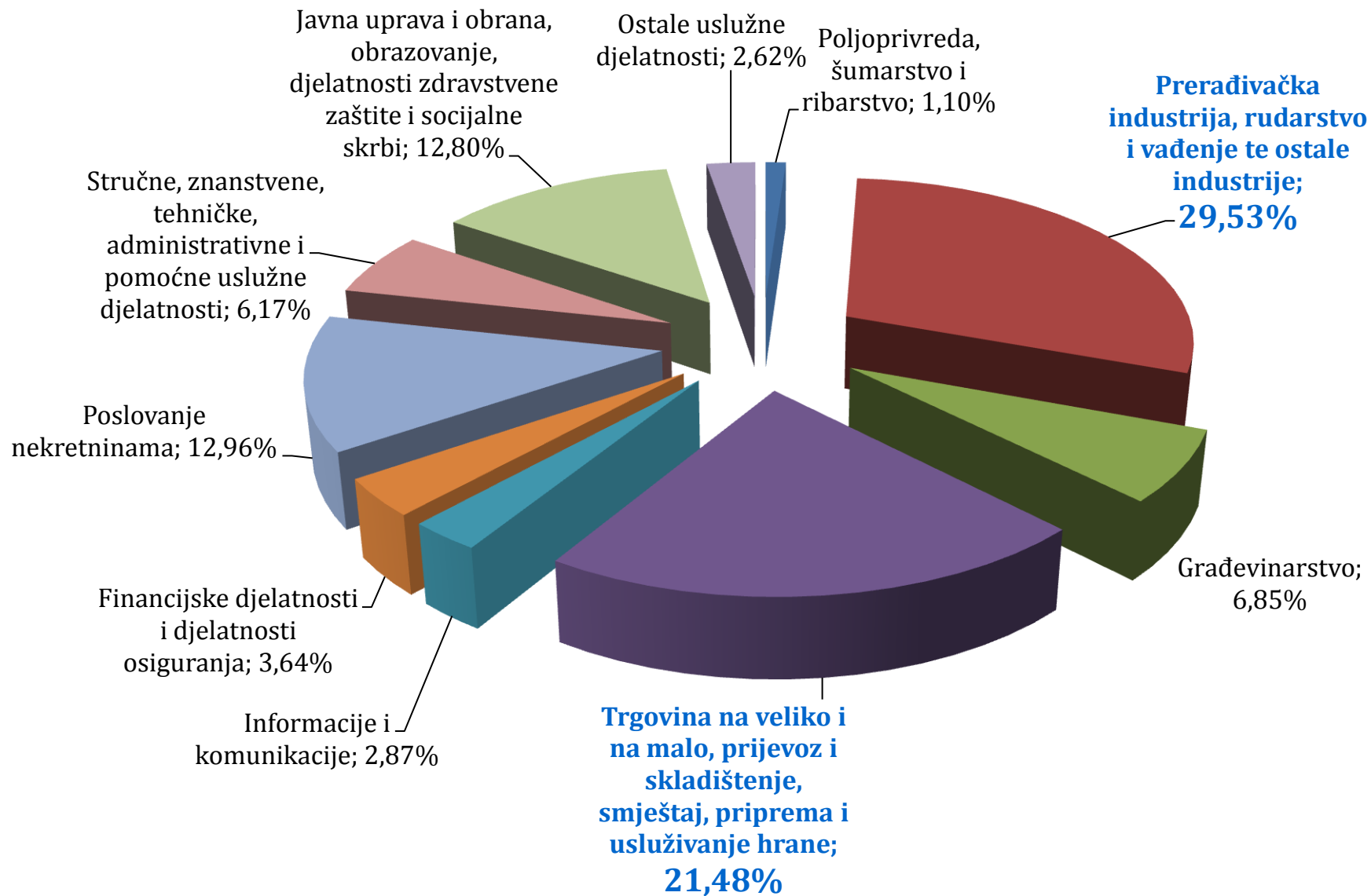

Gospodarska kretanja

- **Recesija** ostavila značajan utjecaj na cjelokupno gospodarstvo uzrokujući stagnaciju, a zatim i **pad gospodarske aktivnosti**
- BDP p/c PGŽ u 2011. godini iznosio je **12.724 €**, što je za **26,75%** iznad razine BDP-a p/c na razini RH i **treći po veličini BDP p/c u RH**, odmah iza Grada Zagreba i Istarske županije
- **Brodogradnja i metaloprerađivačka industrija** su u krizi
- Gospodarske prilike **petrokemijske industrije i prerađivača nafte** u PGŽ dodatno su pogoršane
- Udio **poljoprivrede, šumarstva i ribarstva** u BDV-u PGŽ se smanjuje (najniži udio u BDV-u od svih županija Jadranske Hrvatske)

Bruto dodana vrijednost PGŽ, 2011. godina

Daljnji razvoj?

- Koji je **temelj** za daljnji razvoj?
- Koja **gospodarska grana** će biti zamašnjak razvoja?
- **Prerađivačka industrija? Turizam? Promet?**

Prepoznavanje prioriternih sektorov?

EUROPA 2020.

Evropska strategija za pametan, održiv i uključiv rast

- **PAMETNI**

- Tehnološke inovacije
- Ne-tehnološke inovacije
- Ekonomski pokazatelji
- Izvozna orijentacija

- **UKLJUČIVI**

- Zapošljavanje
- Odgovaraju na društvene izazove

- **ODRŽIVI**

- Energetski učinkoviti i sigurni
- Resursno učinkoviti
- Odgovaraju na društvene izazove

Metodologija izrade

- **Projektni** pristup (primjer *novi PP PGŽ*)
- Dobivene **podloge** – razmatranje i razrada
- Prijedlozi RS PGŽ moraju biti potkrijepljeni **znanstvenim, stručnim i financijskim** podacima, podlogama i dokumentima
- Uključivanje **velikog broja dionika** – **bottom up** pristup

Aktivnosti do sada

- Odlučeno da se kreće u izradu **novе** Strategije regionalnog razvoja PGŽ
- Izrađivač mora imati **reference i stručnost u planiranju**
- Izrađivač Strategije: **JU Zavod za prostorno uređenje PGŽ**
- Regionalni koordinator izrade: **UO za regionalni razvoj, infrastrukturu i upravljanje projektima PGŽ**
- Oformljena **tijela za neposrednu izradu**
- Oformljeno **Partnersko vijeće i Tematske radne skupine**
- Prikupljane podloge te rađena **Analiza postojećeg stanja** (3 mj.)

Struktura sudionika u izradi RS PGŽ

Koordinator:

UO ZA REGIONALNI RAZVOJ, INFRASTRUKTURU I UPRAVLJANJE PROJEKTIMA
doc. dr. sc. LJUDEVIT KR PAN

Izrađivač:

JU ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE PGŽ
Voditelj: prof.dr.sc. MLADEN ČRNJAR

RADNI TIM:

Upravna tijela PGŽ (12)
10 UO + 2 UREDA

**OPERATIVNI
RADNI TIM:**

- JU Zavod (6)
- RRA Porin, d.o.o. (1)

Tematske radne skupine

- **Najšira skupina dionika** (postoji mogućnost uključivanja novih zainteresiranih, konstruktivnih i proaktivnih članova), a organizirane su tematske radne skupine za različita razvojna pitanja, **ukupno 5 skupina**
- Stručnjaci i dionici imaju **aktivnu ulogu** u pripremi analitičkih osnova, formulaciji problema, identifikaciji ciljeva i prioriteta, te razradi mjera
- Skupina u kojoj se prikupljaju **informacije, mišljenja i ideje**

Tematske radne skupine za izradu RS PGŽ

TEMATSKE RADNE SKUPINE

NOSITELJI:

ZAMJENIK ŽUPANA MARKO BORAS MANDIĆ

ZAMJENICA ŽUPANA MARINA MEDARIĆ

ZAMJENIK ŽUPANA PETAR MAMULA

**GOSPODARSTVO,
RURALNI RAZVOJ,
TURIZAM I
KONKURENTNOST**

**DRUŠTVENE
DJELATNOSTI**

INFRASTRUKTURA

**PROSTORNO
UREĐENJE I
ZAŠTITA
OKOLIŠA**

**CIVILNI SEKTOR I
KRIZNA STANJA**

Partnerski pristup

- Partnerstvo je **načelo** politike regionalnog razvoja
- Djeluje kao **forum** za dijalog i postizanje konsenzusa između različitih skupina dionika te ima savjetodavnu ulogu
- **U svim fazama** izrade i provedbe RS PGŽ

Partnersko vijeće (PV)

- Odabrani **predstavnici ključnih dionika** uz mogućnost rotacije kako bi se tijelo držalo operativnim
- Skupina ključnih dionika u kojoj se utvrđuju **preporuke i prijedlozi** za donositelje odluka
- **29 članova**

Akcijski plan i razvojni projekti

Akcijski plan = Operacionalizacija i provedba RS PGŽ

- Pregled zadaća/aktivnosti, izvršitelja, financijskih sredstava i rokova za provedbu RS PGŽ

Definiranje **prioritetnih** razvojnih projekata prema **kriterijima**:

- Izvedivosti, ekonomskog utjecaja, isplativosti
- Ekološke prihvatljivosti
- Mogućnosti financiranja bespovratnim sredstvima EU fondova

- **Lista želja?**
- **Jasni kriteriji** za nominaciju projekata!!!
  - Realni!!
  - U funkciji zapošljavanja!!

Dinamika izrade RS PGŽ, po fazama

FAZA I

Ocjena stanja razvoja

1. Analiza strateških dokumenata PGŽ i JLS
2. Analiza ranjivosti na krizne procese
3. Raščlanjivanje analize po mikroregijama
4. SWOT – analiza i stablo problema
5. Sažetak za radionicu s dionicima

FAZA II

Strateške odrednice razvoja u budućnosti

1. I. blok radionica (5): Analiza stanja, problema i razvojnih ciljeva
2. Sinteza stavova dionika i nacrt strateškog okvira
3. Verifikacija od strane ŽPV
4. II. blok radionica (5): Utvrđivanje strateškog okvira
5. Razrada mjera
6. Verifikacija od strane ŽPV

FAZA III

Provedba

1. Izrada financijskog i institucionalnog okvira, te Akcijskog plana
2. III. blok radionica (5): Utvrđivanje nacrta RAZVOJNA STRATEGIJA PGŽ

FAZA IV

Javna rasprava

1. Usklađenje sa Strategijom regionalnog razvoja RH, izmjenama i dopunama Zakona o regionalnom razvoju RH i izmjenama u podzakonskim dokumentima.
2. Ex-ante evaluacija
3. Javna rasprava

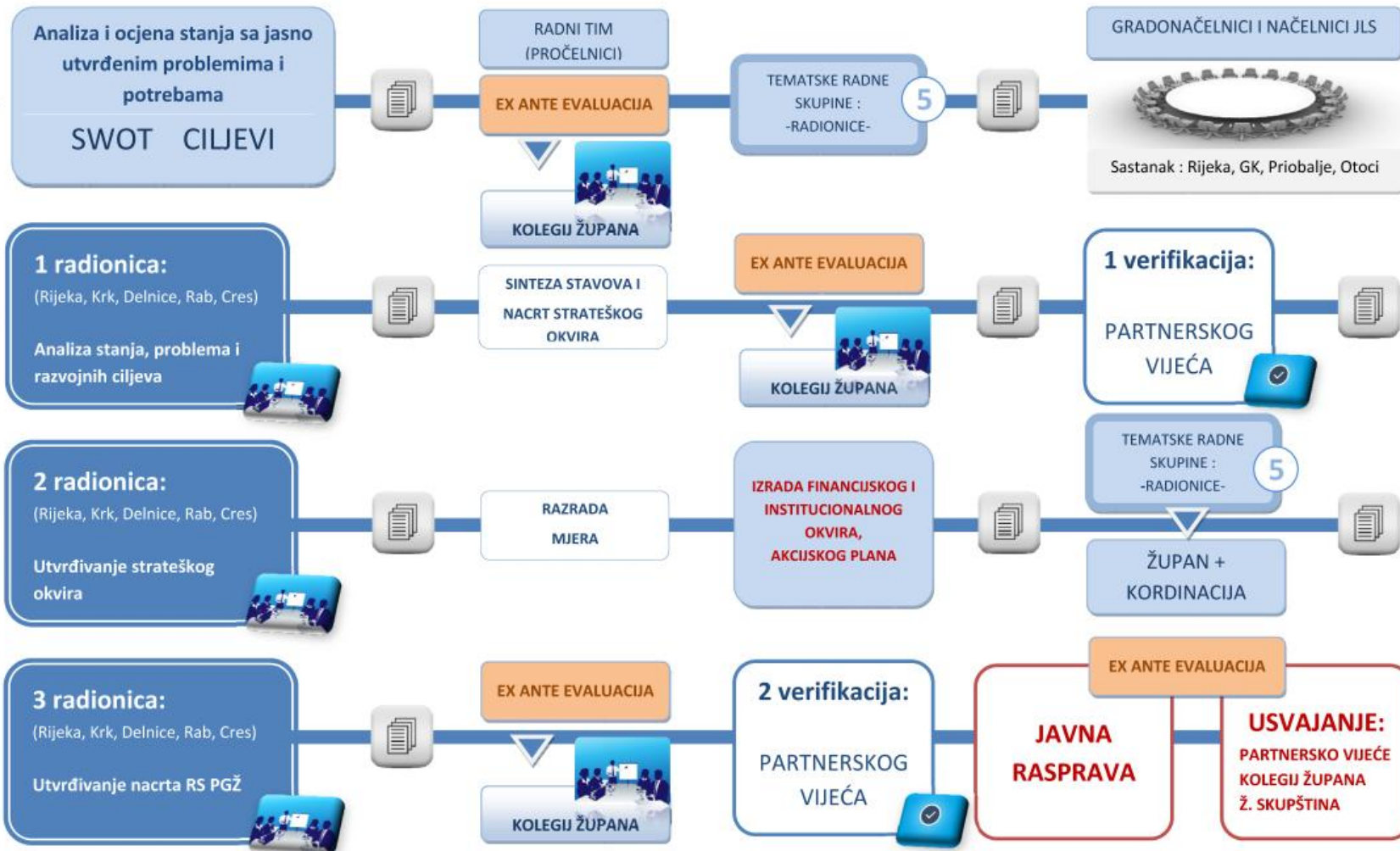
Ex ante evaluacija

Slijedeći koraci

- Sastanak **Tematskih radnih skupina**
- Utvrđivanje strateškog okvira
Vizije i strateških ciljeva
- **Postavljanje prioriteta i mjera**
- Sastanak svih **načelnika i gradonačelnika JLS**
- **Radionice** po mikroregijama
Županije

Županijska razvojna strategija temeljni je planski dokument jedinice područne (regionalne) samouprave, kojim se trebaju odrediti osnovni pravci županijskog razvoja i istovremeno osigurati suglasnost i razrada nacionalnih ciljeva i prioriteta razvoja.

Pitanja koja otvaramo

- **Negativna gospodarska kretanja** u Europi, Hrvatskoj, Županiji i njihov utjecaj na razvoj?
- Gospodarski rast i razvoj u PGŽ u odnosu na **državnu strategiju razvoja i planove velikih državnih poduzeća**?
- Pitanje daljnjeg razvoja **turizma i selektivnog razvoja turizma** u svjetlu dosadašnjeg načina privatizacije kao i rješavanja brojnih pitanja vezanih za pomorsko dobro i zaštićeni obalni pojas?
- Daljnji razvoj **obrazovanja i znanosti** u funkciji **gospodarskog i društvenog sustava**?
- itd.

Pitanja koja otvaramo

- Pozicija **prometnog čvora Rijeka** i utjecaj razvoja Rijeke i riječke urbane aglomeracije na razvoj cijele Županije?
- Razvoj **luke Rijeka**?
- Daljnji smjer **razvoja industrije**?
- **Brodogradnja i mala brodogradnja**?
- **Prostorno planiranje i zaštita okoliša**
- **Zaštićeni obalni pojas i ekološka mreža**
- itd.

Zaključno

- **Razvojna strategija mora biti:**
  - » selektivna
  - » realna
  - » pokazati razvojne mogućnosti

Politika regionalnog razvoja temelji se **na partnerstvu i suradnji između javnog, privatnog i civilnog sektora**, pod čim se razumijeva suradnja između tijela državne uprave, jedinica regionalne i lokalne samouprave, gospodarskih subjekata, znanstvene zajednice, socijalnih partnera i organizacija civilnoga društva s područja regije.

Primorsko-goranska županija je poveznica Mediterana i Srednje Europe, regija poželjna za život i rad koja svoje potencijale ostvaruje održivim razvojem u uvjetima društvene pravednosti.

Prijedlog vizije

Samo vizionarski pristup i odgovornost može pokrenuti razvoj kojemu težimo u Primorsko-goranskoj županiji.

Sugestije, mišljenja, komentari:

www.zavod.pgz.hr

zavod@pgz.hr

PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA

J A V N A U S T A N O V A

ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE

Hvala na pažnji!